

הוכן ע"י כולל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

חולין דף כה.

כלי חרס חיצון שיש באוירו טומאה, ובתוכו יש כלי שטף שפיו גבוה מפי כלי חרס, ונמצאים אוכלים תוך הכלי שטף, מה דינם, ומה החידוש בזה? [תוד"ה ואפילו].

מה הדין?	מה החידוש בכלי שטף יותר מכלי חרס?	לרש"י
טהורים - דכלי שטף מציל	דאפילו שכלי שטף מקבל טומאה מגבו - חוצץ ¹	
טהורים - דכלי שטף מציל	דאפילו שכלי שטף אינו מועיל לחוץ - כאן חוצץ ²	לתוס'

חולין דף כה:

גולמי כלים דלהלן, האם מקבלים טומאה?

גולמי כלי עצם	גולמי כלי מתכות	גולמי כלי עץ ³	לר' יוחנן
טמאים	טהורים - דלכבוד עשויין	טמאים	
טהורים - דמיהן יקרים	טהורים - דמיהן יקרים	טמאים	לרב נחמן

מה דין שקדים קטנים וגדולים במעשר לשיטת רש"י?

גדולים	קטנים	שקדים מרים
לת"ק: פטורים לחולק על ר' ישמעאל: חייבים	לת"ק: חייבים לר' ישמעאל: פטורים	
חייבים	פטורים	שקדים מתוקים

מה דין שקדים קטנים וגדולים במעשר לשיטת תוס'? [תוד"ה זה].

גדולים	קטנים	שקדים מרים
לת"ק ולר' ישמעאל: פטורים לחולק על ר' ישמעאל: חייבים	לת"ק ולחולק על ר"י: חייבים לר' ישמעאל: פטורים	
חייבים	פטורים	שקדים מתוקים

¹ פי', דאף שכלי שטף מקבל טומאה מגבו, ונימא שיקבל טומאה מהשרץ כיון ששניהם נמצאים באויר כלי חרס, קמ"ל דרק אוכלין נטמאים מאויר כלי חרס ולא כלים. והקשו תוס', דזה לא חשוב שיש יותר חדוש בכלי שטף שמציל מאשר כלי חרס, דכיון שהוא דין בכלי חרס שאינו יכול לטמא באוירו כלים אלא רק אוכלים, א"כ אין הבדל באיזה כלי נמצאים האוכלים וודאי שיצילו.

² פי', דיש לנו כלל "דמינה מחריב בה" - דלאו מינה לא מחריב בה", ולפי כלל זה היה צריך להיות שדוקא כלי חרס היה מועיל לחוץ בפני האוכלים שלא יטמאו מהכלי החיצון, אבל כלי שטף שאינו ממין כלי חרס הייתי אומר "דלאו מינה לא מחריב בה" ולא מועיל לחוץ, קמ"ל קרא "תוכו" ולא תוך תוכו שאפילו כלי שטף מציל.

³ בגולמי כלי עץ לכולי עלמא הדין שמקבלים טומאה מעת שיש להם בית קיבול ואינם כפשוטי כלי עץ שאינם מקבלים טומאה. ואף שגם בגולמי כלי עץ עדיין לא נגמרה מלאכתן דצריכים שיוף ושיבוץ וכדומה. מ"מ כיון שאין עשויים לכבוד ואין דמיהן יקרים, לא שייך בהם דין כלי מתכות שאינם מטמאים עד שיגמרו, שדוקא כלי מתכות שעשויים לכבוד אינם ראויים לענינם עד שיגמרו, וכן אינם ראויים להמכר בדמיהן היקרים עד שתגמר מלאכתן.

הוכן ע"י כולל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

חולין דף כה:

לסברת המקשן שהקשה "מני מתניתין" וכו', המתמד באופנים דלהלן, האם חייב במעשר?

לרבנן	בכדי מדתו	ביותר מכדי מדתו
	פטור - ואפילו החמיץ ¹	חייב - ואפילו לא החמיץ ² לתוס': פטור - ואפי' החמיץ
לר' יהודה	לסברת המקשן: חייב - ואפילו לא החמיץ ³ לרב נחמן: חייב - רק אם החמיץ ⁴	חייב - ואפילו לא החמיץ

הנותן שלש מדות של מים בתוך שמרים, ומצא בהם כדלהלן, האם מברך הגפן? [תוד"ה אי].

לרבנן	מברך שהכל	מברך שהכל	בנתן שלש והוציא שלוש ומחצה ⁵	בנתן שלש והוציא ארבע
לאחרים	מברך שהכל	מברך הגפן	מברך הגפן	מברך הגפן
לרבנן	מברך שהכל	מברך שהכל	מברך הגפן	מברך הגפן

¹ דכיון שתלוי רבנן סברתם במצא כדי מדתו - משמע שכל שלא הוסיף מחמת השמרים פטור מן המעשר ואפי' החמיץ. [וכתבו תוס' דאי לחייבו משום נותן טעם ושיחשב הכל כטבל, דאפי' בהחמיץ אינו טעם גמור אלא קיוהא בעלמא].

² דכיון שהוסיף על מדתו על כרחך מכח השמרים או החרצנים, ולכן לכו"ע חייב במעשרות אפילו לא החמיץ. [כן משמע בפשטות דביותר מכדי מדתו לכו"ע חייב במעשר, אכן לפי הסוגיא בב"ב שהביא תוס' (בד"ה אי) לרבנן אפי' ביותר מכדי מדתו פטור. וא"כ לסוגיין שלא העמידו את משנתנו כרבנן וביותר מכדי מדתו, משמע שאפי' החמיץ פטור, וזו סברת המקשן. ורב נחמן ס"ל דאפי' ביותר מכדי מדתו הוא דוקא בהחמיץ, ומשנתנו מייירי ביותר מכדי מדתו].

³ סברת המקשן דכיון שנתן מים בשמרים או בחרצנים אפי' נמצא כדי מדתו חייב במעשר כי אני אומר שהשמרים או החרצנים בלעו מן המים ונתנו מתוכם יין ולכן אפי' בלא החמיץ חייב במעשר. וזה שהוקשה למקשה מני מתנתין שתלתה בהחמיץ, דהא על כרחך מייירי בנמצא כדי מדתו, דביותר מכדי מדתו לכו"ע אפי' בלא החמיץ, ולרבנן אפי' בהחמיץ פטור, ולר' יהודה אפי' בלא החמיץ חייב.

⁴ פ', על קושיית המקשן משני רב נחמן בהחמיץ מחלוקת, ולא כמו שחשבת בדעת ר' יהודה שאפי' בלא החמיץ ג"כ חייב במעשרות אפי' שמצא כדי מדתו, אלא דברי ר' יהודה הם בהחמיץ דוקא ואז חייב, ורבנן חולקים שאפי' בהחמיץ פטור במצא כדי מדתו. ומשנתנו כר' יהודה הסובר שבהחמיץ חייב. [והא דלא מוקי לפלוגתייהו בלא החמיץ שלרבנן פטור ולר' יהודה חייב, ובהחמיץ לכו"ע חייב ומתניתין אפי' כרבנן. משום דס"ל לרב נחמן בפשיטות שבלא החמיץ מודה ר' יהודה שפטור - היפך סברת המקשן].

⁵ כן מבואר בגמ' בב"ב (דף צו:): שכל מחלוקתם ביותר מכדי מדתו. והקשתה הגמ' איך נחלקו ביותר מכדי מדתו, הרי בסוגיין מבואר שביותר מכדי מדתו בין לר' יהודה ובין לרבנן חשוב יין לענין מעשר, ורק נחלקו בכדי מדתו. ותירצה הגמ', שנחלקו ר"י ורבנן גם ביותר מכדי מדתו. וקשה למה לא הקשתה הגמ' על כדי מדתו איך לכו"ע מברך שהכל, והא לר' יהודה חשוב יין. ותיירץ שם הרשב"ם, שר' יהודה אמר דהוי יין רק לחומרא. והקשו תוס' כאן, דבסוגיין מבואר דר' יהודה אף לקולא קאמר לענין שלא חשוב יין לפסול את המקוה ולקחת לתמד בדמי מעשר - דבעינן לאוקמי למתניתין כר' יהודה. ולכן תיצרו תוס', דעל כרחך אחרים ורבנן דבב"ב נחלקו בדעת רבנן דר' יהודה, אבל לר' יהודה אה"נ מברך הגפן אפי' בכדי מדתו. עוד תירצו כסברת רשב"ם, וביארו, שאף שביותר מכדי מדתו ס"ל לר' יהודה מדינא דחייב במעשר, בכדי מדתו ס"ל שהוא רק מחמת חומרא, ולכן לכו"ע לענין ברכת הגפן אינו מברך בכדי מדתו. ולפ"ז תירוצ' הגמ' שמתניתין דידן כר' יהודה, קאי ביותר מכדי מדתו (ולא כמו שסברנו עד עתה שמתניתין דידן בכדי מדתו, דבכדי מדתו להני"ל הוי יין רק לחומרא ולא לקולא), ולסברת המקשן ר' יהודה מייירי אפי' בלא החמיץ, ואתא רב נחמן למימר שדוקא בהחמיץ.